

Минько О. В.,

доктор філософії, доцент, начальник
кафедри забезпечення державної
безпеки,

Київський інститут Національної
гвардії України

(м. Київ, Україна)

АКТУАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИКЛИКИ ДЛЯ ЧАСТИН ТА ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ В ХОДІ ЇХ СЛУЖБОВО- БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

На сучасному етапі відсічі збройної агресії з боку російської федерації військові формування Національної гвардії України (далі – НГУ) продовжують гідно виконувати бойові завдання як в зоні ведення бойових дій, так і в ході виконання службово-бойових завдань в інших регіонах держави.

Від початку повномасштабної агресії 2022 року відбулися значні зміни в характері ведення бойових дій та в способах їх ведення. Тактика застосування військових частин та підрозділів сил безпеки та оборони України на полі бою значною мірою змінилась. Також додалися інші завдання в середині держави (наприклад, виконання бойових завдань мобільними вогневими групами).

Значною мірою змінилась тактика дій противника. Ми можемо спостерігати її розвиток та еволюцію буквально протягом трьох останніх років. Наприклад: відмова від ведення наступальних дій шляхом штурмів із концентрацією живої сили, широким застосуванням броньованої військової техніки у поєднанні з масованим вогнем ствольної та реактивної артилерії й перехід на «тактику малих груп» [1] (відносна економія сил та засобів) із застосуванням швидкісних транспортних засобів «одноразового використання» (мотоцикли, мопеди, багі, пікапи, тощо); зміна концентрації масованого вогню артилерії (економія артилерійських ресурсів та БК) на методичне вогневе ураження наших опорних пунктів керованими авіаційними бомбами (КАБ) в які перетворюються звичайні ФАБ, що оснащуються універсальними модулями планування та корекції (УМПК) [2]; копіювання практики застосування БпЛА та, насамперед, FPV дронів на полі бою й вдале масштабування їх виробництва й успішне застосування спеціалізованими підрозділами (Рубікон [3], Судний День [4], тощо); комплексне застосування засобів РЕБ та РЕР та їх технологічний розвиток й вдосконалення; розвиток НРК та морських (річкових) дронів та їх успішне застосування [5] та інші зміни у тактиці дій противника на полі бою.

Разом з тим, противник посилив й терор поза зоною ведення бойових дій. Так, зростає кількість ударів ударними БпЛА типу Shahed [6], ракетами наземного та повітряного базування. Здійснюються політичні вбивства видатних політичних діячів та окремих військовослужбовців сил безпеки та оборони.

Ворог також не припиняє вдаватися до інформаційних спеціальних операцій в Україні, в тому числі з використанням електронних ресурсів. Результати їх інформаційного впливу ми можемо спостерігати, наприклад, на тому, як проходить мобілізація в Україні [7].

Терористичні війська росії постійно здійснюють збройні провокації проти сусідніх дружніх до України країн й кількість таких провокацій та їх небезпечність поступово зростає [8].

Все це, та ряд інших дій противника змушує розглядати перспективи відповідей на актуальні технологічні виклики для частин та підрозділів НГУ щодо забезпечення державної безпеки в ході їх службово-бойової діяльності як в зоні ведення бойових дій, так і в середині держави. З огляду на те, що на фронті у ворога справи йдуть повільно й ціною величезних втрат, противник тільки посилить свою активність в напрямку терористично-диверсійної діяльності всередині України з метою зламати волю українського суспільства до опору.

Вже зараз потрібно шукати шляхи протидії противнику. Завжди краще «запобігти», ніж потім «долати». Наприклад, противник почав використовувати об'єкти комунікацій для проникнення вглиб наших територій. Так, російські війська зайшли в тил українських позицій на півдні м. Авдіївка через підземну магістральну трубу фільтрувальної станції, в районі м. Суджа через газову трубу, в районі м. Куп'янськ через газову трубу. Відповідно, аналіз наявних комунікацій, які мають сполучення з територією країни-агресора або ТОТ в перспективі дав би висновки які з комунікацій мають бути частково демонтовані, а які взяті під контроль силами безпеки та оборони держави (в т.ч. підрозділами НГУ).

З огляду на те, що наближається холодна пора року, а досвід попередніх років показує, що противник вдаватиметься до посилення ударів по об'єктах критичної інфраструктури (насамперед по об'єктах генерації електроенергії та тепла) в холодні періоди року – виникає логічна необхідність збільшення мобільних вогневих груп, забезпечення їх не лише кулеметами й ПЗРК, а й новітніми зразками дронів-перехоплювачів, старт виробництва яких було нещодавно анонсовано керівництвом держави, що в свою чергу потребуватиме вирішення проблеми навчання та підготовки відповідних фахівців-операторів (насамперед у відповідних підрозділах НГУ).

Під час виконання завдань з охорони об'єктів критичної інфраструктури, також не буде зайвим розглянути питання щодо забезпечення варт та військових нарядів відповідними засобами РЕР та РЕБ. Адже успішний приклад операції «Павутина» на території рф свідчить, що ворог може використовувати агентурну мережу й вдаватися до здійснення терористичних актів на об'єктах нашої інфраструктури з використанням FPV дронів. Відповідно, на додаток до згаданого вище, список об'єктів критичної інфраструктури має бути періодично переглянутим та розширеним й їх охорона посилена підрозділами НГУ.

В свою чергу, використання дронів за спостереженням й моніторингом обстановки як інструментів фото та відео фіксації та засобів спостереження в ході виконання завдань з охорони громадського порядку – теж є перспективним

напрямок розвитку способів виконання завдань за призначенням підрозділами НГУ.

Командирам підрозділів НГУ, які діють на лінії бойового зіткнення, або готуються до відрядження в зону бойових дій, необхідно навчати особовий склад способам протидії мобільним групам противника на мотоциклах та інших засобах доставки живої сили противника до об'єкту атаки, веденню ефективного вогню по наземних цілях, що рухаються з великою швидкістю. Не зайвим буде переймати досвід використання противником подібних транспортних засобів.

З огляду на перетворення лінії бойового зіткнення на суцільну багатокілометрову «kill-zone», окрему увагу необхідно приділяти вивченню прийомів маскуванню особового складу та техніки, закупівлі для використання підрозділами НГУ високоякісних засобів маскуванню за різними сезонами.

Таким чином, вище наведені лише кілька напрямків, де реагування на актуальні технологічні виклики для частин та підрозділів Національної гвардії України щодо забезпечення державної безпеки в ході їх службово-бойової діяльності безсумнівно є доречними. Шляхи подолання цих викликів є актуальним напрямком подальших науково-практичних досліджень.

Список використаних джерел:

1. Армія РФ захоплює Донбас з тактикою ПВК «Вагнер». Як це зупинити? Кузьменко С., Тимошенко Д. Донбас. Реалії. Радіо Свобода. 19.02.2025. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/taktyka-malykh-pikhotnykh-hrup-armiya-rf/33318919.html> (дата звернення: 17.09.2025).

2. Росіяни застосовують модернізовані КАБи. Братчук С., Голембйовська М. 24 канал. 22.09.2024. URL: https://24tv.ua/rosiya-vikoristovuye-modernizovani-kabi-yaka-yih-osoblivist_n2646986 (дата звернення: 17.09.2025).

3. Секретний «Рубікон» Росії. Чим займається, де базується і як досягає успіху на полі бою (розслідування). Крутов М., Добринін С., Легалов Є. Радіо Свобода. 17.09.2025. URL: <https://www.radiosvoboda.org/amp/rubikon-rf-bpla-spetsnaz-rozsliduvannya/33532747.html> (дата звернення: 17.09.2025).

4. Герой України Литвин описав, як окупанти тиснуть на ЗСУ в районі Покровська та Мирнограда за допомогою дронів. Литвин В. NV.UA. 22.05.2025. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/events/rosiyani-tisnut-na-zsu-v-rayoni-pokrovska-ta-mirnograda-za-dopomogoyu-fpv-droniv-novini-ukrajini-50516065.html> (дата звернення: 17.09.2025).

5. Чи можна подолати загрози "морських дронів" РФ. Риженко А. Інформаційне агенство УНІАН. 30.08.2025. URL: <https://www.unian.ua/war/chim-tozhna-podolati-zagrozi-morskih-droniv-rf-13114695.html> (дата звернення: 17.09.2025).

6. ПС ЗСУ: РФ атакувала Україну рекордними понад 800 дронами. Неділько Н. DW. 07.09.2025. URL: <https://www.dw.com/uk/povitrani-sili-zsu-rf-atakuvala-ukrainu-rekordnou-kilkistu-droniv-ponad-800/a-73908556> (дата звернення: 17.09.2025).

7. Нейтралізація деструктивного російського впливу на процес мобілізації в Україні: ретроспективний аналіз та стратегія часткової військової служби як довгострокове рішення. Дослідницько-аналітична група. InfoLight.UA. 24.02.2025. Частина 1 – 2022 рік, Частина 2 – 2023 рік, Частина 3 – 2024 рік, Частина 4 – 2024 рік. URL: <https://infolight.in.ua/2025/02/24/nejtralizatsiya-destruktyvnogo-rosijskogo-vplyvu-na-protses-mobilizatsiyi-v-ukrayini-retrospektyvnyj-analiz-ta-strategiya-chastkovoyi-vijskovoyi-sluzhby-yak-dovgostrokove-rishennya-chastyna-4-2024-ri/>(дата звернення: 17.09.2025).

8. "Це акт війни". Перша масована атака 19 дронами Росії на Польщу: що відомо про наслідки і як реагує світ. Жигалюк О., Калімбет В. 10.09.2025. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cvgj8d8welgo> (дата звернення: 17.09.2025).